

Samlenotat vedr. rådsbeslutning om indførelse af målrettede sanktioner mod Libyen

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Det libyske regimes voldelige overgreb på civilbefolkningen er blevet mødt med fordømmelse af det internationale samfund. FN's sikkerhedsråd har den 26. februar 2011 i enstemmighed ved resolution 1970 vedtaget målrettede sanktioner mod Libyen for derved at lægge pres på regimet. Sanktionerne omfatter en våbenembargo samt indrejseforbud og indefrysning af aktiver for et antal navngivne personer, herunder den ledende del af Gadaffi-familien. Der lægges op til, at EU ved en rådsafgørelse den 28. februar 2011 gennemfører sanktioner mod Libyen, der udover en gennemførelse af resolution 1970, ventes at omfatte autonome sanktioner f.s.v.a. en embargo mod udstyr, der kan bruges til undertrykkelse, ligesom antallet af personer, der omfattes af indrejseforbud og indefrysning, ventes at blive udvidet sammenholdt med resolution 1970.

2. Baggrund

Siden den 15. februar 2011 har Libyen været præget af store folkelige protester mod Gaddafi-regimet. Protesterne begyndte i Libyens næststørste by Benghazi, der siden er kommet under oprørernes kontrol sammen med store dele af det østlige Libyen. De folkelige protester er blevet mødt med voldelige overgreb fra myndighedernes side. Der er rapporter om, at der har været tale om en direkte beskydning af demonstranter, og at luftvåbenet i flere tilfælde har været sat ind overfor demonstranterne. Det forlyder, at mange af de soldater, der kæmper på regimets side, er lejesoldater, bl.a. fra afrikanske lande. Myndighedernes overgreb har medført et stort antal dræbte (visse kilder nævner op imod 1000) og sårede. Den manglende adgang for internationale medier i konfliktområderne har gjort det vanskeligt at få et præcist overblik over situationen på jorden. Anvendelse af internet har været stærkt begrænset af myndighederne.

Oberst Gadaffi har i sine udtalelser kategorisk afvist at gå af. Han har udtalt, at regimet vil kæmpe til sidste mand, og at han selv er parat til at dø som martyr. En række ministre og højtstående repræsentanter for Libyen har taget deres afsked og tilsluttet sig den folkelige opstand. Flere militære enheder har skiftet side til fordel for demonstranterne.

De libyske myndigheders overgreb på demonstranter er blevet mødt med international fordømmelse fra bl.a. FN's sikkerhedsråd, EU, Den Arabiske Liga, Den Afrikanske Union og generalsekretæren for Den Islamiske Konferenceorganisation. Den danske regering har ved flere lejligheder taget skarpt afstand fra voldsanvendelsen, og har opfordret det internationale samfund til at skride til konkret handling, herunder med vedtagelse af sanktioner.

På EU-udenrigsministermødet den 20.-21. februar blev der vedtaget rådskonklusioner, der fordømmer undertrykkelsen af demonstranter i Libyen og beklager volden og de mange dræbte civile. Det understreges, at befolkningens legitime aspirationer og krav om reformer må

adresseres gennem dialog. EU har suspenderet de igangværende forhandlinger om en EU-Libyen rammeaftale. EU-lande har iværksat evakueringsaktioner af egne statsborgere og EU's Civil Protection Mechanism er aktiveret. EU har den 23. februar 2011 taget skridt til at forberede indførslen af sanktioner med henblik på at lægge størst muligt pres på det libyske regime.

FN's Menneskerettighedsråd har den 25. februar 2011 under en særsamling om Libyen vedtaget en resolution fremlagt af EU, der lægger op til nedsættelse af en uafhængig international undersøgelseskommission, der skal se på overtrædelser af menneskerettigheder i Libyen, og som anbefaler FN's generalforsamling at overveje at suspendere Libyens medlemskab af Menneskerettighedsrådet.

FN's Sikkerhedsråd vedtog den 26. februar 2011 enstemmigt resolution 1970, der indfører målrettede sanktioner mod Libyen, og som anmoder anklageren for den Internationale Straffedomstol (ICC) om at undersøge begivenhederne i landet siden den 15. februar. Sanktionerne omfatter: 1) En embargo mod direkte eller indirekte handel med eller overførsel af våben eller af våbenrelaterede produkter af enhver art; 2) indefrysning af midler, der tilhører seks navngivne personer fra Ghaddafi-familien; 3) samt indrejseforbud for 16 personer, der, udover personer fra Ghaddafi-familien, bl.a. omfatter ledende personer fra militæret og efterretningstjenester, der alle har været involveret i alvorlige menneskerettighedskrænkelser, herunder i forbindelse med angreb på civilbefolkningen.

Udenrigsrepræsentant Ashton har i en udtalelse budt resolutionen velkommen og har understreget, at EU hurtigt vil gennemføre de nævnte sanktioner.

Udover gennemførslen af de sanktioner, der er vedtaget af FN's Sikkerhedsråd ved resolution 1970, forventes EU at vedtage autonome sanktioner f.s.v.a. forbud mod eksport af udstyr, der kan anvendes til undertrykkelse af befolkningen, ligesom lister med personer omfattet af indrejseforbud og indefrysning forventes udvidet sammenholdt med de lister, der indgår i annekser til resolution 1970.

Af hensyn til behovet for hurtigt at lægge størst muligt pres på det libyske regime lægges op til en meget snarlig vedtagelse af sanktioner.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der forventes på Rådsmødet (energiministre) den 28. februar 2011 vedtaget en rådsafgørelse vedrørende gennemførelsen af målrettede sanktioner mod Libyen, der dels omfatter sanktioner

i opfølgning af Sikkerhedsrådsresolution 1970 og dels egne autonome EU-sanktioner. Der lægges op til følgende sanktioner: En embargo mod direkte eller indirekte handel med eller overførsel af våben eller af våbenrelaterede produkter af enhver art; embargo på salg af udstyr til undertrykkelse; samt indrejseforbud for, og indefrysning af aktiver tilhørende, personer, som er ansvarlige for den voldelige undertrykkelse af civilbefolkningen i Libyen, der fandt sted den 15. februar 2011 og de følgende dage, eller personer, som er associeret med dem.

Formålet med indførelse af de målrettede sanktioner mod Libyen er at sende et stærkt signal til regimet om, at den voldelige undertrykkelse af befolkningen er uacceptabel.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige holdning

Den danske regering har udtalt stærk fordømmelse af det libyske regimes overgreb på civilbefolkningen, og støtter indførelsen af målrettede EU-sanktioner, som led i at lægge størst muligt pres på regimet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning i EU til indførelse af de målrettede sanktioner mod Libyen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.